

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa I. N. P.
przeciwko R. sp. z o.o. z siedzibą w R.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 maja 2020 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 6 czerwca 2018 r., sygn. akt VIII Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 6 czerwca 2018 r., sygn. akt VIII Pa (...), Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. – w sprawie z powództwa I. N. P. przeciwko R. z o.o. w R. oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 14 lutego 2018 r., sygn. akt V P (...), w którym Sąd Rejonowy oddalił powództwo o odszkodowanie za nieuzasadnione wypowiedzenie umowy o pracę.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego powódka zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: czy odmienne zasady wypowiedzania umów o pracę zawartych na czas nieokreślony w stosunku do zasad wypowiedzania umów o pracę zawartych na czas określony (mniej korzystne z punktu widzenia pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę

zawartych na czas określony), stoją na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego (art. 30 § 4 k.p.), które wyłącznie w odniesieniu do oświadczeń pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony lub o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia przewidują obowiązek wskazania przyczyny wypowiedzenia, a nie przewidują analogicznego obowiązku pracodawcy w odniesieniu do oświadczeń o wypowiedzeniu umów o pracę na czas określony, a także czy powyższe uregulowania, w przypadku gdy pracodawca wskaże powód wypowiedzenia umowy o pracę na czas określony (w dokumencie wypowiedzenia), przy jednoczesnym wyłączeniu obowiązków pracodawcy w zakresie oświadczeń o wypowiedzeniu umów o pracę na czas określony i uprawnień z tego wynikających dla pracowników, nie stoją w sprzeczności z ogólną zasadą prawa wspólnotowego dotyczącą zakazu dyskryminacji ze względu na rodzaj umowy o pracę. W ocenie autora skargi „w stosunku do powołanych przepisów, tak prawa wspólnotowego, jak i krajowego” należy zbadać ich wzajemny stosunek względem siebie, a w szczególności zbadać to, czy przepisy kodeksu pracy, a także ich interpretacja są relewantne w stosunku do przepisów prawa wspólnotowego oraz czy nie stoją w sprzeczności z ogólną zasadą dotyczącą zakazu dyskryminacji ze względu na rodzaj umowy o pracę.

Skarżąca złożyła w skardze wniosek o przedstawienie przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej pytania prejudycjalnego Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej o treści: „Czy art. 1 dyrektywy Rady 99/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r., klauzulę nr 1 Załącznika do ww. dyrektywy „Porozumienie ramowe w sprawie pracy na czas określony” [dalej: porozumienie ramowe], klauzulę nr 4 [porozumienia ramowego] oraz ogólną zasadę prawa wspólnotowego dotyczącą zakazu dyskryminacji ze względu na rodzaj umowy o pracę należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego, które statuuje odmienne zasady wypowiedzania umów o pracę zawartych na czas nieokreślony w stosunku do zasad wypowiedzania umów o pracę zawartych na czas określony (mniej korzystne z punktu widzenia pracowników zatrudnionych na podstawie umów o pracę zawartych na czas określony), a konkretnie, czy stoją one na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego (art. 30 § 4 k.p.), które wyłącznie w odniesieniu do

oświadczeń pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony lub o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia przewidują obowiązek wskazania przyczyny wypowiedzenia, a nie przewidują analogicznego obowiązku pracodawcy w odniesieniu do oświadczeń o wypowiedzeniu umów o pracę na czas określony”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powódki nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W świetle utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten

powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Uwzględniając przedstawione wyżej założenia interpretacyjne należy stwierdzić, że autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przede wszystkim przedstawiona w uzasadnieniu wniosku kwestia została

ograniczona do zasygnalizowania jakiegoś problemu bez powiązania go z odpowiednią juretryczną argumentacją, w której wykazano by, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Autor skargi swoją kwestię opiera wyłącznie na regulacji określonej w art. 30 § 4 k.p. Chociaż wskazuje w uzasadnieniu wniosku, że „w stosunku do powołanych przepisów, tak prawa wspólnotowego, jak i krajowego należy zbadać ich wzajemny stosunek względem siebie...”, to jednak nie powołuje – w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania – żadnego konkretnie wskazanego przepisu prawa wspólnotowego określającego sygnalizowaną kwestię. Co więcej brakuje w ramach materialnoprawnej podstawy skargi (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) zarzutu dotyczącego przepisów prawa wspólnotowego (np. określonych przepisów dyrektywy Rady 99/70/WE z 28 czerwca 1999 r. dotyczącej Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) - (Dz.Urz. UE L 175 z 10.07.1999, s. 43). Brak odpowiedniego zarzutu w tym zakresie powoduje, że Sąd Najwyższy nie mógłby się zająć przedstawioną kwestią na etapie rozpoznawania skargi kasacyjnej. Stosownie bowiem do treści art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania.

Ponadto autor rozpatrywanej skargi nie uwzględnia w uzasadnieniu wniosku stanowiska zaskarżonego wyroku w zakresie analizy interpretacyjnej omawianego zagadnienia. Sąd drugiej instancji podzielił argumentację przedstawioną przez Trybunał Konstytucyjny, który w wyroku z dnia 2 grudnia 2008 r., P 48/07 – OTK-A 2008/10/173, orzekł, że: 1. art. 30 § 4 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, ze zm.) w zakresie, w jakim pomija obowiązek wskazania przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie w oświadczeniu pracodawcy o wypowiedzeniu umowy o pracę zawartej na czas określony, nie jest niezgodny z art. 2 oraz art. 32 Konstytucji RP; 2. Art. 50 § 3 ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim pomija prawo pracownika do odszkodowania z tytułu

nieuzasadnionego wypowiedzenia umowy o pracę zawartej na czas określony, nie jest niezgodny z art. 2 oraz art. 32 Konstytucji.

Sąd drugiej instancji stwierdził, że zakaz dyskryminacji wynikający z dyrektywy Rady 99/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. został już zaimplementowany do Kodeksu pracy (art. 11³, art. 18^{3a} i art. 94 pkt 2b k.p.), a ponadto do Kodeksu pracy ustawodawca wprowadził w art. 25¹ normy ograniczające możliwość zawierania przez pracodawcę umów na czas określony. Powyższy przepis realizuje w polskim porządku prawnym postanowienia dyrektywy 99/70/WE, w której przewidziano trzy mechanizmy związane z przeciwdziałaniem nadużywania umów terminowych. Chodzi tutaj o: dopuszczenie maksymalnej liczby umów terminowych, określenie maksymalnego czasu trwania umów terminowych lub ustalenia obiektywnych powodów uzasadniających zawieranie umów terminowych. Państwa członkowskie mają obowiązek wprowadzenia do swoich porządków prawnych co najmniej jednego z nich. Początkowo w art. 25¹ k.p. polski ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie pierwszego z wymienionych mechanizmów, jednak od 22 lutego 2016 r. przepis ten został uzupełniony o pozostałe mechanizmy ochronne. Według Sądu drugiej instancji ta ustawowa regulacja w przedmiocie umów zawieranych na czas określony stanowi ingerencję w wolność obu stron stosunku pracy.

Wskazanie we wniosku na celowość zadania pytania prawnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej bez wykazania przesłanki przedsądu (istotnego zagadnienia prawnego czy też poważnych wątpliwości w wykładni przepisów prawa) traci na znaczeniu, jako że samo hasłowe sformułowanie pytania, nie oznacza, że spełnia się podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 października 2014 r., I PK 116/14 – dotychczas niepublikowane).

Należy jeszcze raz podkreślić, że w podstawie rozpatrywanej skargi (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) nie wskazano zarzutu naruszenia przepisów dyrektywy Rady 99/70/WE z 28 czerwca 1999 r. Sytuacja taka powoduje, że Sąd Najwyższy – przy merytorycznym rozpoznaniu skargi kasacyjnej – nie mógłby się zająć sygnalizowaną kwestią (por. art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.